

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
в направление 2.1. Филология, научна специалност „Български език“,
обявен в ДВ, бр. 83 от 17.10.2017 г.

Кандидат: д-р Стефанка Боянова Абазова, главен асистент в Катедрата по български език на Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“

Изготвила становището: д-р Руска Станчева, доцент в Секцията за съвременен български език на Института за български език при БАН

1. Обща характеристика на представените материали

Д-р Стефанка Абазова участва в конкурса с общо 11 публикации: една монография и десет научни статии, като четири от статиите са в съавторство. Предоставените публикации и документи по конкурса доказват, че кандидатката отговаря на изискванията за придобиване на академичната длъжност „доцент“, описани в чл. 105 на Раздел IV на Глава III от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“:

- придобила е образователна и научна степен „доктор“ през 2014 г.;
- заема длъжността „главен асистент“ от 1996 г., като има над 31 г. стаж в Катедрата по български език на Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“;
- представила е публикуван монографичен труд (през 2017 г.).

2. Обща характеристика на представените от кандидата научни публикации

Научната продукция на гл. ас. д-р Стефанка Абазова свидетелства за задълбочени интереси в областта на граматиката на съвременния български език и по-специално в областта на проучването на темпорално-видовата система на българския глагол, както и за интересите ѝ към езиковите нагласи на носителите на езика към различни явления от сферата на функционирането на българския език и на балканските езици. Прави впечатление, че всички изследвания на кандидатката са подкрепени с богат емпиричен материал от анкетни проучвания на наблюдаваните явления, което по мое мнение е изключително ценно с оглед на актуалността и значимостта на проучванията ѝ за съвременното състояние на българския език.

3. Основни научни приноси в публикациите на кандидатката, представени за участие в конкурса.

- *Начуни изследвания, свързани с актуални граматични явления*

Безспорно най-голяма стойност за мен има монографията на Ст. Абазова *Аорист и имперфект в българския език днес* (Издателство „Парадигма“, 2017).

В своя труд авторката насочва изследователския си интерес към явлението смесване на *аорист* и *имперфект* при интернет общуване, установено и въз основа на анкетно

проучване. Въз основа на анализа на богат емпиричен материал от два източника – текстове от интернет и анкетно проучване сред млади хора, са извлечени типичните случаи на употреба на *имперфект* вместо на очаквания *аорист* и на аорист вместо очаквания имперфект. Като принос оценявам заключението на Ст. Абазова, че наблюдаваното явление е резултат от тенденцията към неразличаване на значението *ограниченократна повторителност*, изразявано от аориста, от значението *неограниченократна повторителност*, изразявано от имперфекта. Много ценно е и наблюдението на авторката, че е налице връзка между употребите на аорист вместо имперфект и на имперфект вместо аорист в зависимост от други граматични и лексикално-граматични значения (*лице, число, модус на глагола, лимитативност*). Ст. Абазова стига до извода, че смесването на аорист и имперфект има отношение към категориите лице и число на глагола: докато аорист измества имперфекта в рамките на посочените значения в 1 л.ед.ч. и в множествено число, то имперфект се появява вместо аорист в 3 л.ед.ч. Приносно в моето виждане е и наблюдението на авторката, че разколебаването на употребите на формите за имперфект е най-явно в 1 л.ед.ч., докато в 3 л. ед. ч. тези употреби бележат висока степен на стабилност.

Интересът на Ст. Абазова към актуални явления от сферата на граматичната норма личи и в статията ѝ **„За деепричастието и регламентиращите употребата му правила“**. Авторката анализира няколко типа употреби, характеризирани като „проблематични“ във връзка с разширяване на сферата на употреба на деепричастието извън ограниченията, фиксирани в граматиките: употреба на деепричастие вместо подчинено обстоятелствено изречение, вместо сегашно деятелно причастие и вместо отглаголно съществително, както и употреба на деепричастие в изречения с глагол сказуемо в страдателен залог и в безлични изречения. Авторката с основание поставя въпроса за по-широко социолингвистично проучване на употребите на деепричастието по отношение на разширяване на граматичното му значение и евентуалното снемане на част от ограниченията за употребата му, поставяни от сега действащата кодифицирана норма.

Работата на Ст. Абазова ***Семантика и прагматика на идвам, отивам и ходя*** внимателно и прецизно изследва пространствените компоненти в значението на *идвам, отивам* и *ходя* с оглед на различните комуникативни ситуации и на взаимодействието на пространствените значения с граматичните категории *лице* и *време* във връзка изучаването на български език като втори. Семантиката на трите глагола се описва във връзка с мястото или очакваното място на комуникаторите.

- *Научни изследвания, свързани с проучването на езиковите нагласи*

Проучването на езиковите нагласи заема важно място в научните търсения на Ст. Абазова. Приносни в моето виждане са двете статии, посветени на езиковите атитюди на Балканите – ***Съпоставително изследване на езиковите атитюди на Балканите (пилотно проучване)*** и ***Балкански езикови атитюди*** (писани в съавторство). В тях за първи път се хвърля светлина върху отношението към езиците на съседите, като се проследява нагласата към изучаване на останалите балкански езици. Правят се изводи за отношението към другия и се представят обобщения за възможните причини (емоционални и прагматични) за показаното от страна на респондентите отношение към другите балкански езици, които не са родни за респондентите.

4. Преподавателска работа и участие в научни проекти.

Гл. ас. д-р Ст. Абазова има впечатляващ университетски преподавателски опит - водила е семинарни занятия по морфология, лексикология, езикова култура и практически български език на студенти от различни специалности. Чете лекции по езикова култура на студенти от специалностите „Китаистика“, „Японистика“ и „Кореистика“, както и на студенти от магистърска програма „Превод“ във ФКНФ. Води занятия в СИД „Социална психология на езика“.

Участвала е в 4 научни проекта: като на два от тях е ръководител (*Инвариантни значения на членове на глаголните и именните парадигми и съвременни тенденции в речевите употреби* (2017) и *Българско езиковедско наследство. Лекционен курс по българска морфология на доц. Г. Герджиков (върху аудиозаписи и записки)* – втори етап (2016), а в други два – *Българско езиковедско наследство. Лекционен курс по българска морфология на доц. Г. Герджиков (върху аудиозаписи и записки)* (2015) и *Индивидуални и групови нагласи към неструктурни форми на съществуване на съвременния български език* е член на екипа.

5. Заключение

Посочените в настоящото Становище приноси на кандидатката в областта на проучването на българската граматика и в сферата на езиковите нагласи към различни явления от функционирането на българския език, както и на останалите балкански езици от последните две десетилетия наред с големия ѝ преподавателски опит ми дават основания убедено да препоръчам на останалите членове на научното жури да присъдят на гл. ас. д-р Ст. Абазова академичната длъжност „доцент“ в Катедрата по български език на Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“, за което гласувам убедено.

Изготвила:

Доц. д-р Руска Станчева

28.02.2018 г.

София